

ข้อเสนอแนวคิด/วิธีการเพื่อพัฒนางานหรือปรับปรุงงานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

การพัฒนาแผนงานเพื่อสนับสนุนการดำเนินนโยบายให้บรรลุตามวิสัยทัศน์
ประชาคมอาเซียน ค.ศ. ๒๐๒๕

นางสาวกิงกาญจน์ เขียวสะอาด
นักวิชาการสิ่งแวดล้อมชำนาญการ
ตำแหน่งเลขที่ ๖๐๐ ส่วนวิเทศสัมพันธ์
สำนักความร่วมมือด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมระหว่างประเทศ

ขอประเมินเพื่อแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งนักวิชาการสิ่งแวดล้อมชำนาญการพิเศษ
ตำแหน่งเลขที่ ๑๐๖ ส่วนองค์การระหว่างประเทศ
สำนักความร่วมมือด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมระหว่างประเทศ
สำนักงานปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
ปีงบประมาณ ๒๕๖๐

การพัฒนาแผนงานเพื่อสนับสนุนการดำเนินนโยบายให้บรรลุตามวิสัยทัศน์
ประชาคมอาเซียน ค.ศ. ๒๐๒๕

นางกิงกาญจน์ เขียวสะอาด
นักวิชาการสิ่งแวดล้อมชำนาญการ
ตำแหน่งเลขที่ ๖๐๐ ส่วนวิเทศสัมพันธ์
สำนักความร่วมมือด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมระหว่างประเทศ

ขอประเมินเพื่อแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งนักวิชาการสิ่งแวดล้อมชำนาญการพิเศษ
ตำแหน่งเลขที่ ๑๐๖ ส่วนองค์การระหว่างประเทศ
สำนักความร่วมมือด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมระหว่างประเทศ
สำนักงานปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
ปีงบประมาณ ๒๕๖๐

ข้อเสนอแนวคิด/วิธีการเพื่อพัฒนางานหรือปรับปรุงงานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น
เรื่อง การพัฒนาแผนงานเพื่อสนับสนุนการดำเนินนโยบายให้บรรลุตามวิสัยทัศน์
ประชาคมอาเซียน ค.ศ. ๒๐๒๕

๑. หลักการและเหตุผล

ประเทศไทย ในฐานะหนึ่งในประเทศสมาชิกอาเซียน มีพันธกรณีต้องดำเนินการตามความร่วมมือด้านสิ่งแวดล้อมกับประเทศอาเซียน โดยประเด็นด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเป็นประเด็นหนึ่งภายใต้เสาหลักด้านสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน (ASEAN Socio-Cultural Community: ASCC) โดยการดำเนินงานด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในอาเซียนนั้นมีลักษณะการดำเนินการเป็น ๓ ระดับ คือ

๑.๑ ระดับคณะทำงาน ซึ่งเป็นการดำเนินงานในระดับเจ้าหน้าที่ อาทิ คณะทำงานอาเซียนด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ คณะทำงานอาเซียนด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติและหลากหลายทางชีวภาพ คณะทำงานอาเซียนด้านสิ่งแวดล้อมทางทะเลและชายฝั่ง เป็นต้น

๑.๒ ระดับเจ้าหน้าที่อาวุโสอาเซียน (ASEAN Senior Officials on the Environment: ASOEN) โดยมีปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทำหน้าที่เจ้าหน้าที่อาวุโสอาเซียนด้านสิ่งแวดล้อมของประเทศไทย ซึ่ง ASOEN มีหน้าที่กำกับดูแลงานด้านสิ่งแวดล้อมของภูมิภาคอาเซียน โดยจะมีการประชุมร่วมกันทุกปี

๑.๓ ระดับรัฐมนตรีอาเซียนด้านสิ่งแวดล้อม (Minister Meeting on Environment) ซึ่งจะมีการประชุมร่วมกันทุกสองปี โดยมีวัตถุประสงค์ให้รัฐมนตรีด้านสิ่งแวดล้อมของอาเซียนได้มีโอกาสพบปะแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และหารือในประเด็นปัญหาที่สำคัญด้านสิ่งแวดล้อม อาทิ เรื่องมลพิษหมอกควันข้ามแดน การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและหลากหลายทางชีวภาพ การจัดการทรัพยากรน้ำ การบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมเมือง สิ่งแวดล้อมศึกษา รวมทั้งประเด็นท้าทายต่างๆ ที่เกิดขึ้น ตลอดจนพิจารณาประเด็นความร่วมมือด้านสิ่งแวดล้อมที่ได้รับการกลั่นกรองจากที่ประชุมเจ้าหน้าที่อาวุโสอาเซียนด้านสิ่งแวดล้อม

ประเทศไทยในฐานะหนึ่งในประเทศสมาชิกอาเซียน มีพันธกรณีต้องดำเนินการตามความร่วมมือด้านสิ่งแวดล้อมกับประเทศอาเซียน โดยมีสำนักความร่วมมือด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมระหว่างประเทศ สำนักงานปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทำหน้าที่เป็นฝ่ายเลขานุการของเจ้าหน้าที่อาวุโสอาเซียนด้านสิ่งแวดล้อมและการประชุมรัฐมนตรีอาเซียนด้านสิ่งแวดล้อมมีหน้าที่ศึกษาวิเคราะห์ประสานงาน และติดตามการดำเนินงานของคณะทำงานสาขาต่างๆ เพื่อให้เกิดการอนุวัตตามกรอบความร่วมมือด้านสิ่งแวดล้อมอย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นศูนย์กลางการประสานงานทั้งหมดของภารกิจอาเซียนด้านสิ่งแวดล้อม ซึ่งคณะทำงานอาเซียนด้านสิ่งแวดล้อมมี ๖ ด้าน ดังนี้

(๑) คณะทำงานอาเซียนด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติและหลากหลายทางชีวภาพ (ASEAN Working Group on Nature Conservation and Biodiversity:AWGNCB) โดยมี สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นหน่วยงานกลางประสานการดำเนินงาน

(๒) คณะทำงานอาเซียนด้านสิ่งแวดล้อมทางทะเลและชายฝั่ง (ASEAN Working Group on Coastal and Marine Environment: AWGCME) โดยมี กรมควบคุมมลพิษ เป็นหน่วยงานกลางประสานการดำเนินงาน

(๓) คณะทำงานอาเซียนด้านการจัดการสารเคมีและของเสีย (ASEAN Working Group on Chemical and Waste: AWGCM) โดยมี กรมควบคุมมลพิษ เป็นหน่วยงานกลางประสานการดำเนินงาน

(๔) คณะทำงานอาเซียนด้านสิ่งแวดล้อมเมืองที่ยั่งยืน (ASEAN Working Group on Environmentally Sustainable Cities: AWGESC) โดยมี สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นหน่วยงานกลางประสานการดำเนินงาน

(๕) คณะทำงานอาเซียนด้านการจัดการทรัพยากรน้ำ (ASEAN Working Group on Water Resources Management: AWGWRM) โดยมี กรมทรัพยากรน้ำ เป็นหน่วยงานกลางประสานการดำเนินงาน

(๖) คณะทำงานอาเซียนด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (ASEAN Working Group on Climate Change: AWGCC) โดยมี สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นหน่วยงานกลางประสานการดำเนินงาน

(๗) คณะทำงานอาเซียนด้านสิ่งแวดล้อมศึกษา (ASEAN Working Group on Environmental Education: AWGEE) โดยมี กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม เป็นหน่วยงานกลางประสานการดำเนินงาน

นอกจากคณะทำงานอาเซียนด้านสิ่งแวดล้อมแล้ว การดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อมของอาเซียนยังมีกรอบเวทีหารือประเด็นสำคัญด้านสิ่งแวดล้อม ได้แก่

(๑) Meeting of the Conference of the Parties to the ASEAN Agreement on Transboundary Haze Pollution โดยมี กรมควบคุมมลพิษ เป็นหน่วยงานกลางประสานการดำเนินงาน

(๒) Meetings of Sub-Regional Ministerial Steering Committee (MSC) on Transboundary Haze Pollution โดยมี กรมควบคุมมลพิษ เป็นหน่วยงานกลางประสานการดำเนินงาน

(๓) Meeting of Mekong Sub-Regional Ministerial Steering Committee (MSC Mekong) on Transboundary Haze Pollution โดยมี กรมควบคุมมลพิษ เป็นหน่วยงานกลางประสานการดำเนินงาน

(๔) The Governing Board (GB) Meeting of the ASEAN Centre for Biodiversity (ACB) โดยมีสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นหน่วยงานกลางประสานการดำเนินงาน

ภาพที่ ๑ ประเด็นสิ่งแวดล้อมที่มีความคาบเกี่ยวกับการดำเนินงานทั้ง ๓ เสา

อย่างไรก็ตาม ภารกิจของกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมีประเด็นความเชื่อมโยงกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในเรื่องการเปิดเสรีการค้าป่าไม้จากป่าปลูก ภายใต้ความตกลงด้านการลงทุนอาเซียน (ASEAN Comprehensive Investment Agreement: ACIA) ความร่วมมือเรื่องการจัดการป่าไม้ภายใต้ความรับผิดชอบของกรมป่าไม้ และความร่วมมือในการป้องกันการลักลอบค้าสัตว์ป่าและพืชป่าผิดกฎหมาย ภายใต้ความรับผิดชอบของกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช รวมถึงยังมีเรื่องทรัพยากรแร่ ซึ่งกรมทรัพยากรธรณี เข้าร่วมเป็นคณะทำงานด้านสารสนเทศและฐานข้อมูลแร่

นอกจากนี้ ภารกิจของกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมีประเด็นความเชื่อมโยงกับ APSC ในเรื่อง การสร้างความมั่นคงทางทะเล การแก้ไขปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติ โดยเฉพาะการแก้ไขปัญหาการลักลอบตัดไม้พะยุง การแก้ไขปัญหาการค้าช้างที่ผิดกฎหมาย การลักลอบค้าสัตว์และพืชป่าที่ผิดกฎหมาย และการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมข้ามแดน เช่น การแก้ไขปัญหาไฟป่าและหมอกควันข้ามแดน การจัดการปัญหาขยะและของเสียอันตรายข้ามแดน เป็นต้น

กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ดำเนินงานภายใต้กรอบอาเซียน ซึ่งรับผิดชอบประเด็นสำคัญต่างๆ ที่อยู่ในความสนใจของประชาชน คือ เรื่องการแก้ไข ปัญหาไฟป่าและหมอกควันข้ามแดน การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ การตัดไม้ทำลายป่า การลักลอบค้าสัตว์และพืชป่าที่ผิดกฎหมาย การลักลอบทิ้งขยะและสารเคมีอันตราย การเกิดพิบัติภัยทางธรรมชาติ

หลังจากที่รัฐบาลไทยให้ความเห็นชอบในการนำประเทศไทยไปสู่การเป็น ประชาคมอาเซียนในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ อย่างสมบูรณ์ เพื่อส่งเสริมการสร้างความพร้อมและความเข้มแข็งทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม การเมืองและความมั่นคง ของประชาคมอาเซียน โดยเน้นให้มีการเตรียมความพร้อมด้านนโยบายเศรษฐกิจและสังคม เพื่อรองรับการเข้าสู่เป็นประชาคมอาเซียน รวมทั้งสร้างความตระหนักรู้เรื่องอาเซียนใน ส่วนราชการต่างๆ และในสังคมไทยโดยรวม เพื่อเตรียมความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคม อาเซียน กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในฐานะหน่วยงานที่มีภารกิจ ในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของประเทศ รับนโยบายรัฐบาล และขับเคลื่อนการดำเนินการในการเตรียมความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน โดยดำเนินงานสำคัญหลักๆ ดังนี้

(๑) จัดตั้งส่วนอาเซียน (ASEAN Unit) เพื่อรองรับการเป็นประชาคมอาเซียน ในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ โดยให้สำนักความร่วมมือด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ระหว่างประเทศ ทำหน้าที่เป็น ASEAN Unit

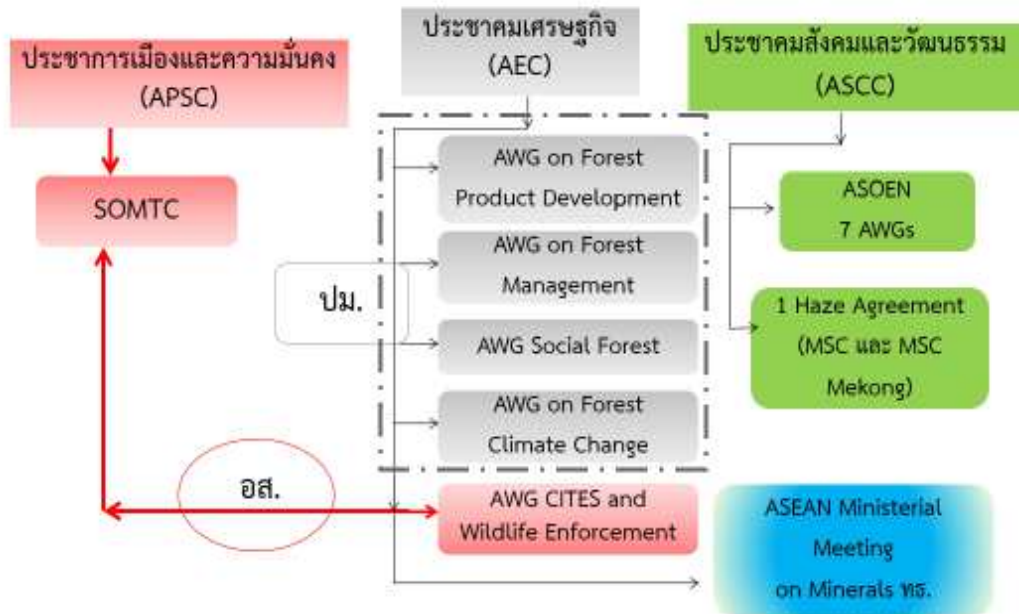
(๒) ทบทวนปรัชญาศาสตร์ของกระทรวงเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน พร้อมทั้ง จัดทำร่างยุทธศาสตร์ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในการเข้าสู่ ประชาคมอาเซียน ในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ ภายใต้โครงการ “การเตรียมความพร้อมด้าน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ปี พ.ศ. ๒๕๕๘” เพื่อเป็นเครื่องมือในการสนับสนุนการบูรณาการด้านนโยบายในการบริหารจัดการด้าน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยและประเทศในกลุ่มอาเซียน

(๓) พัฒนาระบบข้อมูลกลางและเว็บไซต์อาเซียนด้านทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อมอาเซียนเพื่อเป็นเครื่องมือในการสนับสนุนการบูรณาการด้านนโยบายในการ บริหารจัดการด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยและประเทศ ในกลุ่มอาเซียน

(๔) การสร้างความรู้และความเข้าใจในทิศทางเตรียมความพร้อมด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ให้กับเจ้าหน้าที่ของประเทศไทย และประเทศสมาชิกอาเซียน เพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนซึ่งประกอบด้วยกิจกรรมหลักๆ ได้แก่ การจัดประชุมสัมมนาเพื่อเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประชาคมอาเซียนให้กับบุคลากรของกระทรวงฯ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องใน ๔ ภูมิภาค การฝึกอบรมเพื่อสร้างความพร้อมเรื่องการเป็นประชาคมอาเซียนให้กับผู้บริหารของกระทรวงฯ การจัดฝึกอบรมการจัดการปัญหามลพิษหมอกควันข้ามแดนในภูมิภาคอาเซียนให้กับเจ้าหน้าที่ของประเทศไทย และกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน การจัดตั้งเครือข่ายฝึกอบรมนานาชาติด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาบุคลากรในการจัดการปัญหาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในอาเซียน การจัดทำหลักสูตรด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมระหว่างประเทศให้เหมาะสมกับหน่วยงานต่างๆ

ผู้นำประเทศสมาชิกอาเซียนได้ให้การรับรองวิสัยทัศน์ประชาคมอาเซียน ค.ศ. ๒๐๒๕ ณ การประชุมสุดยอดอาเซียน ครั้งที่ ๒๗ เมื่อวันที่ ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๘ ณ กรุงกัวลาลัมเปอร์ ประเทศมาเลเซีย เพื่อเป็นเป้าหมายในการดำเนินงานของประชาคม ในอีก ๑๐ ข้างหน้า โดยประเด็นด้านสิ่งแวดล้อมนั้นให้ความสำคัญต่อการพัฒนาทางสังคมที่สมดุลกับสิ่งแวดล้อมซึ่งตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนอาเซียน ซึ่งประเด็นดังกล่าวคาบเกี่ยวกับ ๓ เสาประชาคม ดังนี้

(๑) เสาการเมืองและความมั่นคง การเสริมสร้างความร่วมมือเพื่อป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมด้านสิ่งแวดล้อม เช่น การค้าสัตว์ป่าและพืชป่า การทิ้งสารเคมีและขยะข้ามแดน และการลักลอบตัดไม้และค้าไม้อย่างผิดกฎหมาย รวมถึงการเสริมสร้างความร่วมมือการบริหารจัดการใช้ประโยชน์และการดำเนินกิจกรรมทางทะเล เพื่อป้องกันรักษาและฟื้นฟูทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมทางทะเล

ภาพที่ ๒ ประเด็นสิ่งแวดล้อมที่คาบเกี่ยวกับการดำเนินทั้ง ๓ เสาจำแนกตามโครงสร้างกลไกอาเซียน

(๒) เสาเศรษฐกิจ การดำเนินงาน National Single Window การจำกัดหรือปรับปรุงข้อจำกัดภายใต้ความตกลงด้านการลงทุนของอาเซียน (ASEAN Comprehensive Investment Agreement: ACIA) ที่รวมถึงการเปิดเสรีการทำป่าไม้จากป่าปลูก การพัฒนาเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน เพื่อลดผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติ ดิน น้ำและป่าไม้ รวมถึงการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก ความมั่นคงทางอาหาร เกษตร และป่าไม้ และการแลกเปลี่ยนข้อมูลด้านทรัพยากรแร่

(๓) เสาสังคมและวัฒนธรรม ครอบคลุมเรื่อง C ความยั่งยืน (Sustainability) การจัดการที่ยั่งยืนของระบบนิเวศและทรัพยากรธรรมชาติเมืองที่ยั่งยืน สภาพภูมิอากาศที่ยั่งยืน การผลิตและการบริโภคที่ยั่งยืน รวมถึง การฟื้นคืนสภาพเดิม (Resilient)

- การฟื้นคืนสู่สภาพเดิมของอาเซียนจากภัยพิบัติที่สามารถคาดการณ์ตอบสนอง รับมือ ปรับปรุง และสร้างให้ดีขึ้นภายหลัง เหมาะสมกว่า

และรวดเร็วกว่า อาเซียนที่ปลอดภัยกว่าที่สามารถตอบสนองต่ออันตรายที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพ และการคุกคามทางชีวภาพ เคมี และอันตรายจากรังสีนิวเคลียร์

- อาเซียนที่ปรับตัวให้เข้ากับสภาพอากาศ ซึ่งเพิ่มขีดความสามารถของสถาบันและของมนุษย์เพื่อปรับให้เหมาะสมกับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ
- เสริมสร้างการคุ้มครองทางสังคมแก่ผู้หญิงและเด็ก ผู้สูงอายุ บุคคลต่างๆ และผู้พิการ ผู้พลัดถิ่นภายในประเทศ กลุ่มคนที่ถูกทำให้ไม่มีความสำคัญ และประชากรที่อาศัยอยู่ในพื้นที่อันตรายและในพื้นที่ที่ไวต่อสภาพภูมิอากาศ เพื่อลดความเปราะบางในช่วงเวลาที่เกิดภัยพิบัติหรือเกิดวิกฤติการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ
- ส่งเสริมและทำระบบการเงิน อาหาร น้ำ การจัดหาพลังงานและเครือข่ายความปลอดภัยทางสังคมอื่นๆ ให้เหมาะสมในช่วงเวลาที่เกิดวิกฤติการณ์ ด้วยการทำให้ทรัพยากรสามารถหาได้มากกว่า เข้าถึงได้ง่ายกว่า สามารถมีได้และยั่งยืน

ความยั่งยืน (Sustainable)

เพื่อที่จะบรรลุเป้าหมายสูงสุดของประชาคมอาเซียนในปี พ.ศ. ๒๕๖๘ ประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียนได้กำหนดเป้าหมายที่จะบรรลุถึงสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน ท่ามกลางบริบทของการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ทางสังคมและการพัฒนาทางเศรษฐกิจ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมและพัฒนาสังคมที่สมดุลและมีสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนในทุกรุ่นทุกสมัยได้ เพื่อการเป็นประชาคมอาเซียนที่เข้าถึงสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืนได้อย่างเท่าเทียมกันและสามารถเกื้อหนุนการพัฒนาสังคมและขีดความสามารถในการต่อยอดไปสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืนต่อไปได้ ทั้งนี้ ได้กำหนดผลลัพธ์ที่มุ่งหวังและมาตรการเชิงยุทธศาสตร์ ได้แก่

(๑) การอนุรักษ์และการจัดการความหลากหลายทางชีวภาพและ

ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน

มาตรการเชิงกลยุทธ์

๑.๑ สร้างความเข้มแข็งต่อความร่วมมือในระดับภูมิภาค เพื่อปกป้อง พื้นที่ส่งเสริมการใช้ทรัพยากรระบบนิเวศทางบกอย่างยั่งยืน แก้ไขปัญหาการกลายสภาพเป็นทะเลทราย ยับยั้งการสูญเสียความหลากหลายทางชีวภาพ รวมทั้งยับยั้งและแก้ปัญหาการเสื่อมสภาพของดิน

๑.๒ สร้างความเข้มแข็งให้ความร่วมมือในระดับภูมิภาคว่าด้วยการจัดการป่าไม้อย่างยั่งยืน โดยการป้องกันและควบคุมไฟป่า ซึ่งรวมถึงการดำเนินการตามข้อตกลงอาเซียนในเรื่องมลพิษจากหมอกควันข้ามแดน เพื่อแก้ปัญหาหมอกควันข้ามแดนอย่างมีประสิทธิภาพ

๑.๓ ส่งเสริมความร่วมมือเพื่อปกป้อง พื้นที่ และการใช้สิ่งแวดล้อมทางทะเลและชายฝั่งอย่างยั่งยืน ตอบสนองและจัดการกับความเสียหายจากมลพิษและภัยคุกคามต่อระบบนิเวศทางทะเลและชายฝั่ง โดยเฉพาะพื้นที่ที่มีความอ่อนไหวทางระบบนิเวศ

๑.๔ ให้นำแนวปฏิบัติที่ดีมาใช้และพัฒนานโยบายในการจัดการผลกระทบของโครงการพัฒนาต่างๆ ที่มีต่อ น่านน้ำชายฝั่งและสาทลและปัญหาสิ่งแวดล้อมข้ามพรมแดน อาทิ มลภาวะ การเคลื่อนย้ายและการกำจัดสารเคมีและของเสียอันตรายอย่างผิดกฎหมาย โดยใช้ประโยชน์จากความตกลงและกลไกระดับภูมิภาคและระหว่างประเทศ

๑.๕ ส่งเสริมการพัฒนานโยบายและขีดความสามารถตลอดจนแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศในการอนุรักษ์ พัฒนา และบริหารจัดการทะเล พื้นที่ชุ่มน้ำ ป่าพรุ ความหลากหลายทางชีวภาพ ทรัพยากรน้ำและดินอย่างยั่งยืน

๑.๖ ส่งเสริมการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานเพื่อให้มีการจัดการระบบนิเวศและทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน

๑.๗ ส่งเสริมความร่วมมือเกี่ยวกับการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมเพื่อไปสู่ระบบนิเวศและทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน โดยใช้สิ่งแวดล้อมศึกษา การมีส่วนร่วมของชุมชน และการรณรงค์สร้างความตระหนักรู้ในสังคม

๑.๘ เสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับหุ้นส่วนระดับโลกและระดับภูมิภาคและสนับสนุนการปฏิบัติตามความตกลงและกรอบดำเนินงานระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้อง

๑.๙ ส่งเสริมบทบาทของศูนย์อาเซียนเพื่อความหลากหลายทางชีวภาพในฐานะที่เป็นศูนย์กลางความเป็นเลิศด้านการอนุรักษ์และการใช้ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน

๑.๑๐ สนับสนุนการปฏิบัติตามแผนยุทธศาสตร์ความหลากหลายทางชีวภาพปี พ.ศ. ๒๕๖๓ และเป้าหมายไอจีย่างเต็มที่

(๒) เมืองที่มีความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม

มาตรการเชิงกลยุทธ์

๒.๑ ส่งเสริมการทำงานแบบมีส่วนร่วมและบูรณาการในการวางผังเมืองและการบริหารจัดการสำหรับการเป็นชุมชนเมืองอย่างยั่งยืน เพื่อนำไปสู่ประชาคมอาเซียนที่สะอาด และเป็นสีเขียว

๒.๒ เสริมสร้างขีดความสามารถของสถาบันในระดับชาติและระดับท้องถิ่นในการปฏิบัติตามยุทธศาสตร์และแผนงานต่าง ๆ เพื่อพัฒนาเมืองให้น่าอยู่

๒.๓ ส่งเสริมการประสานงานระหว่างภาคส่วนที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาซึ่งการเข้าถึงที่ดินที่สะอาด สถานที่สาธารณะสีเขียว อากาศที่บริสุทธิ์ น้ำที่สะอาดและปลอดภัยและสุขอนามัย

๒.๔ ส่งเสริมเมืองที่เป็นมิตรต่อเด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ และคนพิการ ผ่านการประสานงานที่ใกล้ชิดระหว่างภาคส่วนที่เกี่ยวข้องเพื่อจัดหาระบบโครงสร้างพื้นฐานที่สามารถเข้าถึงได้และมีความยั่งยืน

๒.๕ เสริมสร้างความเชื่อมโยงเชิงบวกด้านเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อมระหว่างพื้นที่เมือง ชานเมือง ชนบท

๒.๖ เสริมสร้างความเข้มแข็งให้แก่นโยบายและยุทธศาสตร์ด้านการบริหารจัดการผลกระทบของการเพิ่มจำนวนประชากร และการเคลื่อนย้ายถิ่นฐาน ไปอยู่อาศัยในเมืองอย่างมีประสิทธิภาพ

(๓) สภาพภูมิอากาศที่ยั่งยืน

มาตรการเชิงกลยุทธ์ศาสตร์

๓.๑ เพิ่มพูนขีดความสามารถของบุคลากรและองค์กรในการดำเนินการเกี่ยวกับการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ โดยเฉพาะต่อชุมชนเปราะบางและชายฝั่ง

๓.๒ เอื้ออำนวยการพัฒนาการตอบโต้อย่างครอบคลุมและสอดคล้องกันต่อความท้าทายด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ เช่น การทำงานด้วยหลักพหุภาคีและพหุสาขา

๓.๓ ยกกระตือรือร้นให้ภาคเอกชนและชุมชนเข้าถึงกลไกทางการเงินใหม่ ๆ และสร้างสรรค์เพื่อรับมือการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

๓.๔ เสริมสร้างขีดความสามารถขององค์กรเฉพาะสาขาและรัฐบาลท้องถิ่นในการทำรายการก๊าซเรือนกระจก ตลอดจนการประเมินความเสี่ยงและความต้องการในการปรับตัว

๓.๕ ส่งเสริมความพยายามของรัฐบาล ภาคเอกชน และชุมชนในการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก จากกิจกรรมด้านการพัฒนาหลัก ๆ

๓.๖ บูรณาการมิติของการจัดการความเสี่ยงด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกในการวางแผนเฉพาะสาขา

๓.๗ เสริมสร้างความเข้มแข็งให้หุ้นส่วนระดับโลกและสนับสนุนการดำเนินการตามข้อตกลงและกรอบการดำเนินงานระหว่างประเทศต่าง ๆ อาทิ กรอบอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (UNFCCC)

(๔) การผลิตและการบริโภคอย่างยั่งยืน

มาตรการเชิงกลยุทธ์

๔.๑ เสริมสร้างความเข้มแข็งให้หุ้นส่วนระหว่างภาครัฐกับภาคเอกชนด้านการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เพื่อให้การใช้ทรัพยากรมีความคุ้มค่าที่สุด

๔.๒ ส่งเสริมสิ่งแวดล้อมศึกษา (รวมถึง โรงเรียนประหยัดพลังงาน) ความตระหนักรู้ และขีดความสามารถในการบริโภคอย่างยั่งยืนและการดำรงชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมในทุกระดับ

๔.๓ เพิ่มพูนขีดความสามารถของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้องในการจัดการขยะที่ดีและการใช้พลังงานอย่างมีประสิทธิภาพ

๔.๔ ส่งเสริมการบูรณาการยุทธศาสตร์และแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศเกี่ยวกับการผลิตและการบริโภคอย่างยั่งยืนในนโยบายระดับชาติและระดับภูมิภาค หรือเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมการรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กร

กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้กำหนดแนวทางการดำเนินงานภายหลังการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ปี พ.ศ. ๒๕๕๘ โดยใช้วิสัยทัศน์ประชาคมอาเซียน ภายหลังปี พ.ศ. ๒๕๕๘ (ASEAN Community's Post-2015 Vision) เป็นข้อมูลพื้นฐานอ้างอิงในการพัฒนากรอบการดำเนินงานในระยะต่อไป โดยเน้นการพัฒนาที่สมดุลกับสิ่งแวดล้อม และการตั้งรับและปรับตัวเข้ากับแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงและความท้าทายใหม่ๆ เช่น การพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคมที่คำนึงถึงสิ่งแวดล้อมและการพัฒนาที่ยั่งยืน การอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและระบบนิเวศ การพัฒนาคุณภาพสิ่งแวดล้อม การส่งเสริมการพัฒนาในรูปแบบการเติบโตสีเขียว (Green Growth) และการผลิตและบริโภคอย่างยั่งยืน (Sustainable Consumption and Production) การดำเนินงานตามแนวทางและมาตรการที่กำหนดไว้ในแผนแม่บทรองรับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ นอกจากนี้ อาเซียนได้ร่วมกันจัดทำร่างแผนยุทธศาสตร์อาเซียนด้านสิ่งแวดล้อม (ASEAN Strategic Plan on Environment: ASPEN) เพื่อกำหนดแผนงานและกิจกรรมที่สำคัญ เพื่อดำเนินการให้บรรลุตามวิสัยทัศน์ประชาคมอาเซียน ค.ศ. ๒๐๒๕ ที่ผู้นำให้การรับรอง

ร่างแผนยุทธศาสตร์อาเซียนด้านสิ่งแวดล้อม (ASEAN Strategic Plan on Environment: ASPEN) เป็นแนวทางสนับสนุนการดำเนินงานอาเซียนด้านสิ่งแวดล้อมให้กับเจ้าหน้าที่อาวุโสอาเซียนด้านสิ่งแวดล้อมและที่เกี่ยวข้องในการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมในภูมิภาคอาเซียน รวมทั้งเสริมสร้างความร่วมมือระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียน เพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายวิสัยทัศน์ประชาคมอาเซียน ค.ศ. ๒๐๒๕ สอดคล้องและเป็นไปตามกับแผนงานประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน ค.ศ. ๒๐๑๖-๒๐๒๕ และวาระการพัฒนาที่ยั่งยืน ค.ศ. ๒๐๓๐ ซึ่งประกอบด้วย ๘ หัวข้อ ตามสาขาคณะทำงานอาเซียนด้านสิ่งแวดล้อม ได้แก่

ภาพที่ ๓ ที่มาของแผนยุทธศาสตร์อาเซียนด้านสิ่งแวดล้อม

๑. การอนุรักษ์ธรรมชาติและ ความหลากหลายทางชีวภาพ
๒. การจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง
๓. การจัดการทรัพยากรน้ำ
๔. เมืองสิ่งแวดล้อมยั่งยืน
๕. การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ
๖. การจัดการขยะและของเสีย
๗. สิ่งแวดล้อมศึกษา และการผลิตและบริโภคที่ยั่งยืน

๒. บทวิเคราะห์/แนวความคิด/ข้อเสนอ

๒.๑ กรอบการดำเนินงานปัจจุบัน

ภารกิจของสำนักความร่วมมือด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมระหว่างประเทศ ในฐานะหน่วยงานกลางประสานการดำเนินงานของอาเซียนด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (ASEAN UNIT) มีภารกิจหน้าที่ดังนี้

(๑) เป็นศูนย์กลางการบริหารงานความร่วมมือด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในกรอบอาเซียนของกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

(๒) เสนอนโยบาย ยุทธศาสตร์ ท้าที และแผนปฏิบัติการด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในกรอบอาเซียน

(๓) ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อบูรณาการดำเนินการในเรื่องยุทธศาสตร์อาเซียน

(๔) เป็นศูนย์กลางรวบรวมองค์ความรู้ และเผยแพร่องค์ความรู้ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในกรอบอาเซียน ตลอดจนประชาสัมพันธ์กิจกรรมความร่วมมือในกรอบอาเซียน

ทั้งนี้ มีกลไกการประสานงานภายใต้กรอบความร่วมมืออาเซียนด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยมีได้จัดตั้งคณะกรรมการอาเซียนด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งประกอบด้วยหน่วยงานภายใต้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงการต่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์ และกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ร่วมอยู่ในองค์ประกอบคณะกรรมการ

สำหรับการดำเนินงานตามวิสัยทัศน์อาเซียน ค.ศ. ๒๐๒๕ ปัจจุบันประเทศไทยได้พัฒนาแผนงานสำหรับ ๓ เสาหลัก ภายใต้คณะอนุกรรมการเตรียมพร้อมของแต่ละเสาประชาคมที่เน้นทั้งการสร้างเสริมความเข้มแข็งภายในประเทศ ควบคู่กับการสร้างความร่วมมือระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียน อย่างไรก็ตาม แผนงานดังกล่าว กล่าวเพียงประเด็นที่จะต้องดำเนินงาน อาทิ การเสริมสร้างความร่วมมือเพื่อป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมด้านสิ่งแวดล้อม การจัดการที่ยั่งยืนของระบบนิเวศ โดยยังไม่ระบุวิธีการและกิจกรรมที่ควรดำเนินการภายใต้สถานการณ์ของปัญหาสิ่งแวดล้อมของประเทศในปัจจุบัน รวมถึงความท้าทายที่เป็นอุปสรรค อาทิ ภัยแล้ง การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และการเคลื่อนย้ายแรงงานข้ามแดน

๒.๒ กรอบการดำเนินงานที่จะปรับปรุง

ภารกิจของกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในการดำเนินงานตามร่างแผนยุทธศาสตร์อาเซียนด้านสิ่งแวดล้อม (ASEAN Strategic Plan on Environment: ASPEN) เพื่อให้บรรลุผลตามแผนงานของประเทศที่มีอยู่และร่างแผนยุทธศาสตร์อาเซียนด้านสิ่งแวดล้อม (ASEAN Strategic Plan on Environment: ASPEN) นั้นจำเป็นต้องมีความชัดเจนในแนวทางของแผนงาน ซึ่งจะเป็ประโยชน์ต่อกรอบทิศทางการดำเนินงานของหน่วยงาน และสามารถเป็นเหตุผลในการของบประมาณปกติของหน่วยงานเพื่อดำเนินงานตามร่างแผนยุทธศาสตร์อาเซียนด้านสิ่งแวดล้อม (ASEAN Strategic Plan on Environment: ASPEN) ซึ่งแผนงานดังกล่าวควรมีการกำหนดกรอบเวลาและการตรวจติดตามประเมินผลที่ชัดเจน เพื่อนำไปประมวลในการปรับปรุงการดำเนินงานเพื่อให้สอดคล้องกับการประเมินการดำเนินงานครึ่งทอมของวิสัยทัศน์ฯ ที่ทุกประเทศสมาชิกจะต้องรายงานให้สำนักเลขาธิการอาเซียนทราบ

เป้าหมายแนวคิดในการพัฒนาการดำเนินงานเพื่อขับเคลื่อนร่างแผนยุทธศาสตร์อาเซียนด้านสิ่งแวดล้อม (ASEAN Strategic Plan on Environment: ASPEN) รวมถึงประเด็นสิ่งแวดล้อมที่กระทรวงฯ รับผิดชอบในเสาอื่นๆ โดยการมีส่วนร่วมของภาคีที่เกี่ยวข้อง ซึ่งมีแผนการดำเนินงานทั้งระดับส่วนกลางและในระดับพื้นที่ภูมิภาคอย่างเชื่อมโยงไปยังแผนงบประมาณดำเนินงาน ตลอดจนแผนงาน/โครงการของภูมิภาคและจังหวัด เพื่อร่วมผลักดันการดำเนินงานร่วมกันให้เกิดผลอย่างบูรณาการ

ภาพที่ ๔ กรอบการขับเคลื่อนร่างแผนยุทธศาสตร์อาเซียนด้านสิ่งแวดล้อมไปสู่การปฏิบัติ

๓. วิธีการดำเนินงาน

การพัฒนาร่างแผนดำเนินงานตามร่างยุทธศาสตร์อาเซียนด้านสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๕๘-๒๕๖๘ ประกอบด้วยขั้นตอน ดังต่อไปนี้

(๑) การวิเคราะห์นโยบายและยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับด้านสิ่งแวดล้อมและอาเซียนเพื่อกร่างแผนดำเนินงานตามร่างแผนยุทธศาสตร์อาเซียนด้านสิ่งแวดล้อมที่มีความสอดคล้องกับพันธกิจในกรอบอาเซียนและสนับสนุนการดำเนินงานและกรอบทิศทางของประเทศ

(๒) การวิเคราะห์ประเด็นความท้าทาย และแนวโน้มปัญหาสิ่งแวดล้อมสำคัญของประเทศไทย และอาเซียนจากรายงานสถานการณ์สิ่งแวดล้อมอาเซียน อาทิ การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ภัยคุกคามจากการพัฒนาที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

การเพิ่มขึ้นของปริมาณขยะ การลักลอบค้าไม้และสัตว์ป่าที่ผิดกฎหมาย การเสื่อมโทรมของป่าไม้ การลดลงของป่าชายเลน

(๓) การแปลเอกสารร่างแผนยุทธศาสตร์อาเซียนด้านสิ่งแวดล้อม (ASEAN Strategic Plan on Environment: ASPEN) เป็นภาษาไทย เพื่อเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ สร้างความเข้าใจ และส่งเสริมการสร้างแผนงานรองรับการดำเนินงาน

(๔) ยกร่างแผนดำเนินงานตามร่างแผนยุทธศาสตร์อาเซียนด้านสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๕๘-๒๕๖๘ โดยการกำหนดกรอบระยะเวลาดำเนินงาน และหน่วยงานรับผิดชอบในระดับส่วนกลางและส่วนภูมิภาคเพื่อร่วมดำเนินงานและแจ้งเวียนร่างแผนฯ ให้หน่วยงานให้ความเห็นและข้อมูลแผนงาน/โครงการที่มีการดำเนินงานและมีงบประมาณรองรับที่สอดคล้องกับร่างแผนฯ รวมถึงแผนงานในอนาคตที่ครอบคลุมถึงปี พ.ศ. ๒๕๖๘

(๕) จัดประชุมหารือภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง หน่วยงานภายใต้กระทรวงฯ และหน่วยงานสนับสนุนการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อม อาทิ กระทรวงพลังงาน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงอุตสาหกรรม รวมถึงหน่วยงานส่วนภูมิภาค สสภ. และ ทสจ. และภาคเอกชน ประชาสังคม ภาคการศึกษา จำนวนอย่างน้อย ๒ ครั้ง เพื่อร่วมให้ข้อมูลแผนงาน/โครงการ และข้อเสนอแนะต่อร่างแผนฯ

(๖) เสนอให้ที่ประชุมคณะกรรมการอาเซียนด้านสิ่งแวดล้อมพิจารณาให้ความเห็นชอบต่อร่างแผนดำเนินงานตามร่างยุทธศาสตร์อาเซียนด้านสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๕๘-๒๕๖๘

(๗) เสนอรัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ให้ความเห็นชอบต่อร่างแผนดำเนินงานตามร่างยุทธศาสตร์อาเซียนด้านสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๕๘-๒๕๖๘

(๘) แจกเวียนแผนฯ ที่รัฐมนตรีฯ ให้ความเห็นชอบแล้วให้หน่วยงานระดับกรม สนย./สป.ทส. หน่วยงานส่วนภูมิภาค สสภ. ทสจ. ทราบ และร่วมผลักดันแผนงานฯ รวมถึงการวางแผนเสนอขอตั้งงบประมาณประจำปีเพื่อสนับสนุนการดำเนินแผนงาน/โครงการตามแผนงานฯ ที่กำหนดไว้เพื่อให้แล้วเสร็จในภายใน ปี พ.ศ. ๒๕๖๘

(๙) การเก็บข้อมูลการดำเนินงานตามแผนฯ ตลอดจนรับทราบปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานตามแผนฯ เพื่อร่วมกำหนดแนวทางในการแก้ไข ปรับปรุง ตลอดจน การหารือปัญหาการดำเนินงานในเวทีอาเซียน

(๑๐) การรายงานผลการดำเนินงานตามแผนฯ ต่อรัฐมนตรีฯ และนายกรัฐมนตรี เพื่อทราบความก้าวหน้าการดำเนินงานด้านอาเซียนสิ่งแวดล้อม รวมถึงรายงานต่อสำนักเลขาธิการอาเซียนตามกระบวนการประเมินและติดตามผล

๔. ปัจจัยต่อความสำเร็จ

มีปัจจัยความท้าทายในการจะมีผลสำเร็จมากน้อยเพียงใดในการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายร่างแผนดำเนินงานตามร่างยุทธศาสตร์อาเซียนด้านสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๕๘-๒๕๖๘ ดังกล่าวนั้น ต้องอาศัยหลายปัจจัย ดังนี้

(๑) ความร่วมมือจากทุกภาคส่วน ทั้งภาครัฐ เอกชน ประชาสังคมและภาคการศึกษา ทั้งในส่วนกลางและภูมิภาคร่วมขับเคลื่อนการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายร่างแผนดำเนินงานตามร่างยุทธศาสตร์อาเซียนด้านสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๕๘-๒๕๖๘ และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๒ รวมถึงร่างกรอบยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ ๒๐ ปี

(๒) การให้ความสำคัญของรัฐบาลและผู้บริหาร ในการสนับสนุนบุคลากร การสร้างขีดความสามารถ และงบประมาณ ตลอดจนการผลักดันทางนโยบาย การกำหนดผู้รับผิดชอบหลักในแต่ละเรื่อง และผลักดันให้หน่วยงานริเริ่มพัฒนาแนวคิดที่จะสร้างให้ประเทศไทยมีบทบาทนำในประเด็นที่หน่วยงานรับผิดชอบ

(๓) การเพิ่มขีดความสามารถบุคลากรภาครัฐ ด้านองค์ความรู้ จำนวนบุคลากร และงบประมาณที่จะใช้ดำเนินแผนงาน/โครงการ ทั้งในประเทศไทยและโครงการระดับอาเซียนที่ประเทศไทยรับเป็น lead country ในประเด็นนั้นของร่างแผนยุทธศาสตร์อาเซียนด้านสิ่งแวดล้อม (ASEAN Strategic Plan on Environment: ASPEN) เนื่องจากประเทศสมาชิกอาเซียนเกือบครึ่งอยู่ในประเภท Least Developed Countries ได้แก่ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ราชอาณาจักรกัมพูชา และสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา จึงจำเป็นต้องมีงบประมาณสนับสนุนค่าใช้จ่ายเดินทางสำหรับเข้าร่วม กิจกรรม การประชุมเชิงปฏิบัติการ เป็นต้นตามที่ประเทศไทยริเริ่มหรือขอรับการ สนับสนุนจากประเทศคู่เจรจาอาเซียน หรือองค์การเพื่อการพัฒนา องค์การระหว่าง ประเทศ เพื่อให้มีประเทศสมาชิกอาเซียนเข้าร่วมครบ ๑๐ ประเทศ

(๔) ความสำเร็จในการจัดการประเด็นปัญหาสิ่งแวดล้อมเหล่านั้นภายในประเทศ จึงสามารถแลกเปลี่ยน เรียนรู้ประสบการณ์ต่อประเทศอาเซียนอื่นได้ และจะได้รับการ สนับสนุนจากอีก ๕ ประเทศในการร่วมดำเนินงานตามข้อริเริ่มแผนงาน/โครงการของ ประเทศไทย

นอกจากนี้ ปัจจัยสำคัญที่ร่วมสนับสนุนการมีบทบาทนำของประเทศด้าน สิ่งแวดล้อม คือการเติบโตทางเศรษฐกิจ และการพัฒนาประเทศไปสู่ประเทศพัฒนาแล้ว ตามร่างกรอบยุทธศาสตร์ชาติระยะ ๒๐ ปี ที่จะนำประเทศให้มีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อนำไปสู่ การพัฒนาให้คนไทยมีความสุขและสนองต่อการบรรลุซึ่งผลประโยชน์แห่งชาติ ในการที่จะพัฒนาคุณภาพชีวิต สร้างรายได้ระดับสูงเป็นประเทศพัฒนาแล้ว

หากแม้ประเทศไทยมีสิ่งแวดล้อมที่ดีและทรัพยากรบริบูรณ์ แต่มีการรายได้ ประชากรเฉลี่ยของประเทศต่ำ อำนาจในการแสดงบทบาทนำของประเทศไทยจะด้อยลง เมื่อเปรียบเทียบกับสาธารณรัฐสิงคโปร์และมาเลเซีย จึงควรให้ความสำคัญต่อการสร้าง ความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและสังคมควบคู่กับการคำนึงถึงสิ่งแวดล้อม

๓. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

๓.๑ กระทรวงฯ มีแผนงานอาเซียนด้านสิ่งแวดล้อมในระดับพื้นที่ ซึ่งเชื่อมโยงระหว่าง ๓ เสาประชาคมอย่างบูรณาการและมีทิศทางที่ดำเนินงานตามร่างแผนยุทธศาสตร์อาเซียนด้านสิ่งแวดล้อม (ASEAN Strategic Plan on Environment: ASPEN) และวิสัยทัศน์ประชาคมอาเซียน ค.ศ. ๒๐๒๕ โดยมีกรอบระยะเวลา การใช้งบประมาณอย่างเหมาะสม และการติดตามประเมินผล เพื่อดำเนินงานไปสู่การผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ โดยมีแผนงาน/กิจกรรม ทั้งในระดับส่วนกลางและพื้นที่ส่วนภูมิภาค

๓.๒ บุคลากรและประชาชนมีความรู้ความเข้าใจวิสัยทัศน์ประชาคมอาเซียน ค.ศ. ๒๐๒๕ และทราบกรอบทิศทาง เพื่อการมีส่วนร่วมของภาคส่วนต่างๆ ในการดำเนินงานให้บรรลุผลตามกรอบเวลา ๑๐ ปี

๔. ตัวชี้วัดความสำเร็จ

๔.๑ เชิงคุณภาพ

(๑) การพัฒนาแผนงานอาเซียนด้านสิ่งแวดล้อมของกระทรวงฯ ที่สอดคล้องกับแผนการดำเนินงานระดับชาติทั้ง ๓ เสาอย่างบูรณาการ และร่างแผนยุทธศาสตร์อาเซียนด้านสิ่งแวดล้อม (ASEAN Strategic Plan on Environment: ASPEN) เพื่อนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายวิสัยทัศน์ประชาคมอาเซียน ค.ศ. ๒๐๒๕

(๒) หน่วยงานระดับพื้นที่ที่มีแผนงานรองรับการถ่ายทอดร่างแผนยุทธศาสตร์อาเซียนด้านสิ่งแวดล้อม (ASEAN Strategic Plan on Environment: ASPEN) ลงสู่พื้นที่ภูมิภาค เพื่อร่วมกันปฏิบัติอย่างบูรณาการ และมีส่วนร่วมของประชาสังคม เอกชนและภาคการศึกษา

๔.๒ เชิงปริมาณ

(๑) ๗๗ จังหวัดมีแผน/โครงการเกี่ยวกับอาเซียนที่สนับสนุนการดำเนินงานตามร่างแผนยุทธศาสตร์อาเซียนด้านสิ่งแวดล้อม (ASEAN Strategic Plan on Environment: ASPEN)

(๒) ๗ ยุทธศาสตร์ภายใต้ร่างแผนยุทธศาสตร์อาเซียนด้านสิ่งแวดล้อม (ASEAN Strategic Plan on Environment: ASPEN) มีแผนงาน/โครงการขับเคลื่อนการดำเนินงานระดับกรมในทุกๆ ปีจนถึง ปี พ.ศ.๒๕๖๘

(๓) ร้อยละ ๑๐๐ ของร่างแผนยุทธศาสตร์อาเซียนด้านสิ่งแวดล้อม (ASEAN Strategic Plan on Environment: ASPEN) ที่ประเทศไทยสามารถดำเนินการได้ภายใน ปี พ.ศ. ๒๕๖๘